

ONTMOEETEN is simpel...

• maar niet altijd gemakkelijk

EEN RIJK
INSPIRATIEBOEK
over sociale steun
en diversiteit

Naomi Geens
Inne Hemeryck
Liesbeth Lambert

Dit boek kwam tot stand dankzij het VBJK (Centrum voor Vernieuwing in de Basisvoorzieningen voor Jonge Kinderen, www.vbjk.be), de Dienst Kinderopvang Stad Gent en de Vakgroep Sociaal Werk en Sociale Pedagogiek, Universiteit Gent.

Ontmoeten is simpel... maar niet altijd gemakkelijk

Een rijk inspiratieboek over sociale steun en diversiteit

Naomi Geens, Inne Hemeryck & Liesbeth Lambert

ISBN 978 90 8850 786 1

NUR 847

© 2017 B.V. Uitgeverij SWP Amsterdam.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j° het Besluit van 20 juni 1974, Stbl. 351, zoals gewijzigd bij het besluit van 23 augustus 1985, Stbl. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot Uitgeverij SWP (Postbus 12010, 1100 AA Amsterdam-Zuidoost) te wenden.

De pluimen maken de vogel

Dankwoord door Naomi Geens

Het is zover: dit boek is af.

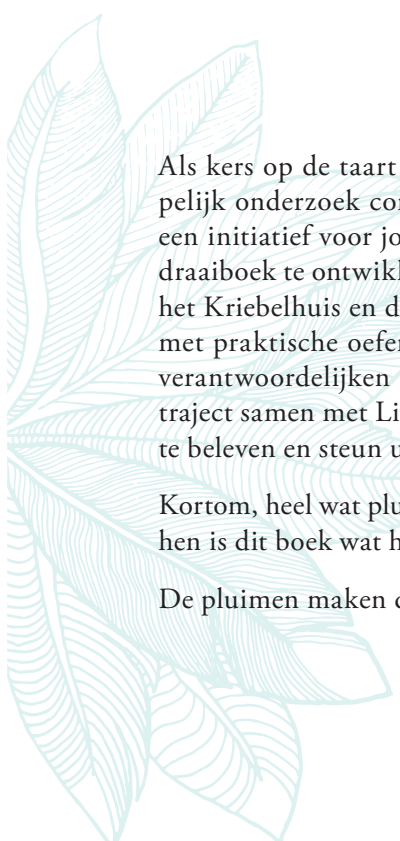
Het is een ongelooflijk boeiend proces geweest en er is heel wat werk aan voorafgegaan. Ik neem hier graag even ruimte om kort te schetsen hoe dit boek tot stand is gekomen. Want zo'n werk klaar je nooit alleen.

Het begon allemaal met m'n thesisonderzoek in de spel- en ontmoetingsplaats in Baboes in 2009. Dit verhaal kreeg een uitgebreid vervolg tijdens het schrijven aan mijn doctoraatsonderzoek. Ik kreeg de kans met zeer diverse gezinnen en medewerkers in gesprek te gaan over wat die kleine ontmoetingen betekenen op het vlak van samen-leven: in een gezin, in voorzieningen, in de bredere samenleving.

In een van die gesprekken verwoordde een moeder het belang van ruimte om *'zo eens even hier zo te zijn'*. Wat voor mij aanvankelijk een banale uitspraak leek, won gaandeweg alsmaar meer aan betekenis. Ik leerde veel uit die ontmoetingen, niet in het minst over mezelf en het leven. De confrontatie met de ander en met mezelf leerde me de waarde kennen van gewoon even mogen zijn, zonder allerlei zaken te moeten of steeds weer te voldoen aan een (extern) bepaalde norm.

Mijn oprechte dank gaat uit naar alle gezinnen, ouders en kinderen van wie ik mocht leren wat het betekent om de ander, die soms net een beetje anders is, te ontmoeten. Zo snel het vertrouwen krijgen van deze gezinnen was mogelijk dankzij de openheid en medewerking van de verschillende spel- en ontmoetings-initiatieven betrokken in dit onderzoek: De Speelbrug, het Speelhuis, Mut de Muis, Tatertuin, Baboes en de Speelbabbels. En tevens de twee kinderdagverblijven Kiekeboe en Tierlantuin waar ik intensief mocht observeren en in gesprek kon gaan met de volledige teams.

Gelukkig kon ik tijdens dit intense zoekproces rekenen op een aantal belangrijke compagnons, mensen die me steeds weer uitdaagden om tot de kern te komen. Mijn waardering gaat uit naar de collega's van de vakgroep Sociaal Werk & Sociale Pedagogiek (Universiteit Gent) en VBJK (Centrum voor Vernieuwing in de Basisvoorzieningen voor Jonge Kinderen) alsook een aantal (inter)nationale collega's. In het bijzonder bedank ik prof. Michel Vandenbroeck voor zijn niet-aflatende steun bij mijn schrijfzoektocht. Soms met een kritische blik, maar evenzeer met uitgesproken waardering.

Als kers op de taart kreeg ik de kans om samen met VBJK de essentie van dit uitgebreide wetenschappelijk onderzoek concreet te vertalen naar de praktijk: *waarom* en *hoe* werk maken van ontmoeting in een initiatief voor jonge kinderen? De Dienst Kinderopvang (DIKO) Stad Gent vroeg om een praktisch draaiboek te ontwikkelen voor hun opvanginitiatieven en dit te proefdraaien in twee kinderdagverblijven, het Kriebelhuis en de Woelmuis. Dankzij hen kon deel IV uitgroeien tot een sterk onderbouwde leidraad met praktische oefeningen. Opnieuw mocht ik een warm enthousiasme ervaren bij de medewerkers en verantwoordelijken in beide teams om samen te zoeken en te experimenteren. Ik had het voorrecht dit traject samen met Liesbeth Lambert en Inne Hemeryck te ontwikkelen en hier ontzettend veel plezier aan te beleven en steun uit te halen. Dank dames!

Kortom, heel wat pluimen uit te delen. Te veel mensen om bij naam te noemen. Maar enkel dankzij elk van hen is dit boek wat het geworden is.

De pluimen maken de vogel. En deze vogel is klaar om uit te vliegen...

Kijken naar de horizon

Voorwoord door Michel Vandenbroeck

Opvoeden heeft altijd te maken met kijken naar de horizon. Natuurlijk met twee voeten stevig op de grond, maar toch met een blik op de horizon. Met een blik op de samenleving van morgen. En dus met de vraag: in welke samenleving willen we dat onze kinderen opgroeien? Waartoe voeden we op?

Voorzieningen voor de jongste kinderen en hun gezinnen zijn de laatste jaren wat al te vaak technisch benaderd. Vanuit de vraag: *doe ik het goed?* Hoe stimuleer je de ontwikkeling om latere schooluitval te voorkomen? Hoeveel kinderen mogen er per volwassene zijn? Hoe stimuleren we betrokkenheid van ouders met een migratieachtergrond? Dit zijn allemaal methodische vragen.

Tegelijk zijn we misschien iets te weinig bezig geweest met de veel tragere vraag: *doe ik het goede?* Dat is een vraag die wat meer afstand nodig heeft. Een vraag die het nodig heeft om naar die horizon te kijken en na te denken over de samenleving van vandaag en morgen. Die het kleine, het dagelijkse, het pedagogisch handelen verbindt met het grote, wat veraf is, het sociale, het maatschappelijke.

En dat is precies wat dit boek doet.

De samenleving is behoorlijk harder geworden de afgelopen jaren. ‘We moeten de problemen durven benoemen’ is nu veel populairder dan ‘wir schaffen das’. Het wij-zij-denken is zelden zo mainstream geweest. Tegelijk weten we dat onze samenleving pas leefbaar is en blijft wanneer mensen ook minimaal met elkaar verbonden zijn. En dat als we eisen dat ‘zij’ wat meer moeten worden als ‘wij’ als voorwaarde voordat er van verbinding sprake is we onze kinderen veroordelen om te leven in een wereld van achterdocht en angst.

Maar jonge kinderen kunnen mensen verbinden. Omdat jonge kinderen steeds weer vragen oproepen. Wat doe ik als mijn kind de tiende keer wakker wordt 's nachts? Laten huilen of toch maar opstaan? Hoe krijg ik hem in 's hemelsnaam van de fles naar de groentepap? Hoe kies je een goede kleuterschool? Is het oké om je eigen moedertaal te spreken thuis? Het zijn vragen waar iedereen een mening over heeft en het bijzondere is dat het bespreken van dergelijke vragen mensen kan verbinden, ook als ze het niet met elkaar eens zijn.

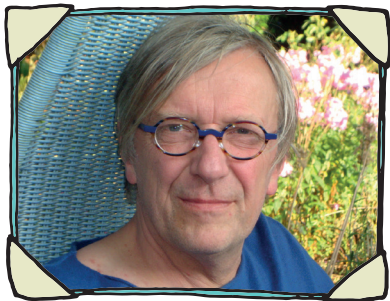
Bijzonder is tevens dat uit onderzoek telkens weer blijkt dat heel veel ouders net dát willen, dit soort vragen met elkaar bespreken, eerder dan dat er een expert opduikt die zegt: ‘Zo moet het en nu iedereen graag de neuzen in dezelfde richting’.

Tegelijk weten we ook dat ouders dit pas ondersteunend vinden als een aantal voorwaarden vervuld zijn. Dat is wat we leren uit het onderzoek van Naomi Geens: wat die voorwaarden zijn en hoe die te bereiken.

Maar er is meer.

Er zijn niet zoveel plaatsen meer in onze samenleving waar mensen met zeer diverse achtergronden elkaar kunnen ontmoeten. Op de markt misschien, maar daar kunnen we toch moeilijk een beleid gaan voeren. Kinderopvang en kleuterschool zijn van die zeldzame plekken waar ouders uit verschillende lagen van de bevolking en van diverse origine elkaar kunnen ontmoeten. Het woord ‘kunnen’ is belangrijk. Want ook dat leren we uit het onderzoek van Naomi: het is niet omdat mensen fysiek samen zijn op een plek dat ze elkaar ontmoeten. Of dat ze – in hun verscheidenheid – ook gemeenschappelijkheid kunnen ontdekken. Als we die unieke mogelijkheden niet volop benutten, gooien we kostbare kansen weg. Dan lopen we het risico zodanig met het *hier en nu* en met het *hoe* bezig te zijn dat we vergeten de kin omhoog te heffen en naar de horizon te kijken.

Het is de verdienste van het werk van Naomi dat ze ons die verre blik geeft, maar dat ze tegelijk ook beide voeten op de grond houdt. Ze beschrijft twee mogelijkheden voor voorzieningen voor jonge kinderen die nog maar zelden besproken werden: **sociale steun** en **sociale cohesie**. Ze toont ons het belang ervan, maar tegelijk geeft ze ook heel bruikbare suggesties voor hoe we die mogelijkheden kunnen ontginnen. En ze doet dat op basis van stevig onderzoek. Dat is geen kleine verdienste.

Prof. Michel Vandenbroeck

Vakgroep Sociaal Werk & Sociale Pedagogiek – Universiteit Gent

Inhoud

De pluimen maken de vogel	5
Kijken naar de horizon	7
Intro	13
Waarom dit boek over ontmoeten?	15
Zin in koffie?	16
Daarom dit boek over ontmoeten	21
Voor wie is dit boek?	21
Het boek in vogelvlucht	22
DEEL I - Wat is ontmoeten?	25
Inleiding - What's in a name?	27
Sociale steun	27
Sociale cohesie	28
H1 - Wat we weten en nog niet weten	29
Over sociale steun	29
Over sociale cohesie	29
In contexten van diversiteit	31
H2 - Wat we onderzoeken	33
Focus	33
Waar we voor gaan	33
Waar we voor staan	34
Het onderzoekswerk in een notendop	36
DEEL II - Waar gaat het écht over?	39
Inleiding - Diverse invalshoeken	41
H3 - Wat ouders vertellen... (deel 1)	43
Sociale steun en sociale cohesie: een must maar geen vanzelfsprekendheid	43
Drempel 1: het leven met jonge kinderen	44
Drempel 2: de eigen overtuigingen	47
Drempel 3: de aanwezige diversiteit	48
Drempel 4: het beeld van kinderopvang	50

Zien en gezien worden	51
H4 - Wat er gebeurt in een spel- en ontmoetingsplaats	55
Op verhaal komen	55
Experimenteren met meervoudige identiteiten	57
Vrije confrontatie	58
H5 - Wat ouders vertellen... (deel 2)	61
Private en publieke ruimte	61
Gelijkwaardigheid: een contrast met publieke ruimtes	62
Sociale cohesie: een contrast met private ruimtes	64
Wederkerigheid: voorzieningen voor jonge kinderen als transitieruimtes	66
Kortom, het zit 'm in veel kleine dingen...	67
... maar als het nodig is, gebruiken we 'grote woorden'	67
H6 - Wat er feitelijk gebeurt in twee kinderdagverblijven	71
Was het nu groeten of vermijden?	72
Elk om de beurt	73
Poortwachter	74
Voor eeuwig en altijd hetzelfde script?	76
Andere setting, ander script	79
Moeten ouders elkaar ontmoeten?	80
DEEL III - Welke rol speel jij?	85
Inleiding - Het gaat niet vanzelf	87
H7 - Een expert in koffie schenken ben je niet zomaar	89
'Dat is niet voor die kop soep, hé'	89
Een professionele gastheer/gastvrouw voor de buurt	91
Een veilige transitieruimte	92
Aandacht voor elk gezin	93
Aandacht voor het samen-leven	94
Het onvoorspelbare toelaten	95
Oog voor de inrichting en het gebruik van de ruimte	96
H8 - Wat we hierover nog willen zeggen	101
Informeel ontmoetingen formaliseren	101
Een expert in niet 'de (enige) expert' zijn	104
Voorzieningen voor jonge kinderen als publieke ruimte	107
DEEL IV - Aan de slag	111
Inleiding - De rode draad	113

Het eigen traject vormgeven	115
Creëer de ideale context	121
Een compagnon de route	121
De ideale beginsituatie	122
Veiligheid en openheid	123
Landen en weer opstijgen	124
Stem af op je context	124
Het zit 'm in kleine dingen	126
Documenteren en communiceren	127
Documenteren van het veranderingstraject	127
Communicatie met ouders	128
Zin in koffie? Kennismaking met elkaar en met het thema	131
Een warme ontvangst	132
De dag in een notendop (voor dummies, maar niet voor watjes)	134
Het kleine ontmoeten in speedtempo	136
De Thermoskaart: houd ideeën warm	139
Wc-kalender: ontmoeten is...	141
Aan de slag met de Kiddo-artikelen	142
Kernillustraties met achtergrondinformatie	148
Ontmoeting, mijn gedacht! Visie in de kijker	151
Ontmoeting, mijn gedacht!	152
Visie in de kijker	157
Aanbod: vrij of geleid?	162
Bekijk het eens anders: de scripts lezen	167
Focus op de inrichting en het gebruik van de ruimte	169
Scripts lezen	181
En... actie! De scripts herschrijven	187
Take 1, take 2, take 3	187
Sterke of slappe koffie? Tijd voor evaluatie	191
Sterke/slappe koffie? Een terugblik	191
Spiegelkaart	193
De koffie warm houden	197
Referenties	199

Intro

Naomi Geens

De ontdekking van zichzelf,
gaat samen met de ontdekking van de Ander
en de ontdekking van het verschil.

• Michel vandenbroeck (2007)

Waarom dit boek over ontmoeten?

Wij geloven dat in de ontmoeting met de ander je steeds een stukje van jezelf ontdekt. Schijnbaar banale handelingen en kleine ontmoetingen maken zo het verschil voor kinderen, voor ouders, voor het team en voor de samenleving.

Een plek waar je zonder reden gewoon mag zijn, waar niets moet, waar je mag zeggen wat in je opkomt, doet iets met een mens. De mogelijkheid tot smalltalk, contact met bekenden en onbekenden, het vele kleine uitwisselen van ervaringen is een zeer belangrijke bron van steun voor alle ouders (én kinderen).

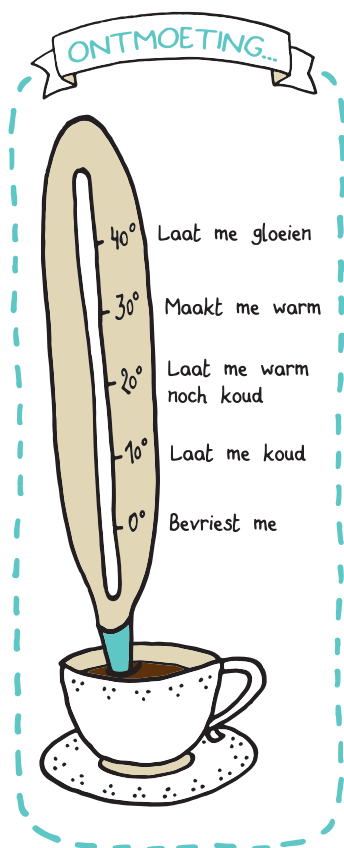
Ken je plekken waar je 'gewoon even mag zijn'?
Is jouw organisatie zo'n plek?
Wat doet smalltalk met jou?

Kinderen voelen zich sneller thuis op een plek als ook hun gezin er écht welkom is. Ouders hebben meer vertrouwen in de werking van de voorziening als ze het zelf van nabij mogen ervaren. Medewerkers* krijgen extra voldoening wanneer ze van gezinnen zelf horen en zien wat hun werk voor hen betekent. En de buurt wordt een aangename plek om te leven als mensen zich er op diverse manieren (tijdelijk) verbonden kunnen voelen met elkaar.

** We gebruiken in dit boek zoveel mogelijk de term 'medewerker' en 'team' om alle soorten van professionals, vrijwilligers en stagiaires alsook diverse netwerken te benoemen.*

Urenlange observaties en tal van gesprekken met ouders en medewerkers gaven ons inzage in de wondere wereld van alledag. Samen met een team van onderzoekers, praktijkwerkers en gezinnen deden we uitvoerig onderzoek naar de betekenis van ontmoetingen tussen diverse gezinnen. Dit bracht ons bij het symbolisch belang van 'koffie schenken'. De koffie doet dienst als metafoor om helder te krijgen wat het werk van

medewerkers in voorzieningen voor jonge kinderen kan betekenen in het leven van kinderen, hun families en de buurt.

De resultaten van dit onderzoek lees je in de eerste drie delen van dit boek. Vervolgens nemen we je mee op pad om aan de slag te gaan met de oefeningen die we samen met twee kinderdagverblijven ontwikkelden. Kortom, dit boek biedt een kader én concrete wegen om in te zetten op ontmoeting in je eigen organisatie.

Zin in koffie?

Met dit boek willen we dat je zin krijgt. Zin om gezinnen en buurtbewoners in je initiatief te verwelkomen. Zin om bij te dragen aan verbondenheid in de samenleving. Zin om de ander, die soms wat anders is, net wat beter te leren kennen. Zin om ontmoeting een centrale pijler van je beleid te maken. Zin om aan de slag te gaan!

Maar eerst willen we dat je zin krijgt om wat meer te lezen over het onderzoek en wat dit voor jouw werk kan betekenen. **Want het werk dat jij doet, is cruciaal in onze diverse samenleving.**

Wij zijn niet de enigen die er zo over denken. Lees maar eens hoe ontmoeting aandacht krijgt in het beleid en diverse praktijken (zie kaders).

Ontmoeting in beleid en praktijk: Vlaanderen.

Kinderopvang is een belangrijke dienstverlening aan gezinnen en heeft een economische, pedagogische en sociale functie. Dat staat in artikel 3 van het *Decreet houdende de organisatie van kinderopvang van baby's en peuters* (Vlaamse Regering, 2014). In dit boek gaan we dieper in op de sociale functie van kinderopvang (zie ook VBJK, 2004, 2008). Meer concreet op hoe voorzieningen voor jonge gezinnen een plek van sociale steun en sociale cohesie kunnen zijn voor kinderen, gezinnen en de buurt. Wat we precies verstaan onder de woorden sociale steun en sociale cohesie komt in deel I aan bod.

Het *pedagogisch raamwerk* (MeMoQ, 2014) ligt in het verlengde van dit decreet. Het is een bondige visietekst over wat kwaliteitsvolle kinderopvang inhoudt. Deze visietekst is een waardevolle erkenning van de veelzijdigheid van het beroep van medewerkers in de kinderopvang. Tegelijk is het een warm pleidooi aan iedereen die met kinderen – en dus ook met gezinnen – werkt om met verschillende aspecten aan de slag te gaan. We lichten er hier enkele uit:

- Kinderopvang* erkent en draagt bij tot verbondenheid.
- Kinderopvang is een oefenplaats voor het (samen)leven.
- Kinderopvang zorgt voor inclusie en sociale cohesie.
- Medewerkers in de kinderopvang leggen de basis voor een wederkerige relatie.
- Kinderopvang kan een vindplaats zijn van informele contacten.
- Medewerkers nemen de diversiteit van kinderen en hun gezinnen als uitgangspunt in de uitbouw van de kinderopvang.

** Vervang het woord 'kinderopvang' hier gerust door je eigen praktijk en voel of het ook aansluit op de visie die jouw werk onderbouwt...*

Het *Decreet preventieve gezinsondersteuning* (Vlaams Parlement, 2013) erkent evenzeer het belang van aandacht voor de informele netwerken van gezinnen. Zo dient elk Huis van het Kind naast preventieve gezondheidszorg en opvoedingsondersteuning een activiteitenaanbod te hebben dat ontmoeting tussen gezinnen en de sociale cohesie in de buurt bevordert. Aan de basis van dit decreet ligt het idee dat juist in de samenwerking tussen verschillende voorzieningen in de buurt de meeste kracht ligt om voor alle gezinnen een waardevol gezinsondersteunend aanbod te organiseren.

Aandacht voor het sociale aspect van voorzieningen voor jonge kinderen werd ook al uitgebreid gedocumenteerd in een aantal publicaties met inspirerende leidraden. Denk aan de *DECET-principes* en de *handleiding Buurtgerichte kinderopvang* (VBJK, 2004) die een visie op gelijkwaardigheid en respect voor diversiteit uitzetten. Of het boek *Kinderopvang met sociale functie* (VBJK, 2008) dat het samen leven, samen doen, samen denken en beslissen, en ook samen actie ondernemen in de wijk krachtig in beeld brengt. De publicatie *Kinderopvang en Ouders: Partners in de opvoeding* (VBJK, 2016) zet dan weer centrale pijlers uit om het eigen ouderbeleid verder uit te werken, te verdiepen en te verfijnen.

Diverse voorzieningen en professionals maken bovendien al dagelijks werk van het verbinden van gezinnen in en met de samenleving. Denk maar aan gezinsondersteuners, de rol die brugfiguren opnemen in scholen, pedagogisch ondersteuners die teams coachen, medewerkers in spel- en ontmoetingsplaatsen enzovoort. Zij vinden het belangrijk om een open huis te zijn voor gezinnen en buurtbewoners. Ze zetten dagelijks – en op elk moment van de dag – in op het creëren van een ruimte waar iedereen die dat wil welkom is. Deze teams beseffen dat sociale steun bieden niet gelijkstaat aan ‘voor iedereen hetzelfde doen’. Het mee durven gaan in een zoektocht met de gezinnen zonder te weten waar dit hen zal brengen, getuigt van een bijzonder grote professionaliteit. Juist die wederkerigheid in het zoeken, maakt dat gezinnen er werkelijk steun vinden. En de teams zelf telkens veel voldoening ervaren.

Ontmoeten in beleid en praktijk: Nederland.

door Elly Singer

Ook in Nederland wordt veel waarde gehecht aan samenwerken en goed contact met ouders. Om precies dezelfde redenen die door Naomi Geens in dit inspirerende boek worden genoemd.

In het *Pedagogisch Kader kindercentra 0-4 jaar (2009/2016)* wordt in ieder hoofdstuk ingegaan op de samenwerking met ouders. Samenwerking met ouders zodat het kind zich veilig en geborgen kan voelen, samenwerking zodat ouders en pedagogisch medewerkers hun plezier en betrokkenheid bij de kinderen kunnen delen.

In het *Pedagogisch Kader Diversiteit in Kindercentra 0-13 jaar (2012/2017)* staat het kindercentrum als ontmoetingsplaats centraal.

Kindercentra worden gebruikt door ouders en kinderen met verschillende achtergronden en talenten. Ze bieden de unieke gelegenheid om de eigen wereld te vergroten, voor verrassende ‘zo-kan-het-dus-ook’-ervaringen.

Vergeleken met België is in Nederland veel minder geregeld in de Wet kinderopvang. In de huidige Wet – we schrijven 2017 – staat uitsluitend dat oudercommissies medezeggenschap (adviesrecht) hebben. Via de OuderCommissie kunnen ouders invloed uitoefenen op de kwaliteit van de opvang. Maar dat neemt niet weg dat er in Nederland en België evenveel ouders en kindercentra zijn die zich inzetten voor samenwerking en beseffen hoe belangrijk dat is om kinderen een goed voorbeeld te geven.

Goed samenleven betekent open staan voor diversiteit en betrokkenheid bij anderen. Dit boek geeft, zoals de Belgen zeggen ‘goesting’ om fris en enthousiast ouders te ontmoeten.

Meer informatie:

www.BOink.nl; de vereniging die ouders in Nederland vertegenwoordigt in de kinderopvangbranche en politiek.

Elly Singer en Loes Kleerekoper (2009/2016). *Pedagogisch Kader kindercentra 0-4 jaar*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Anke van Keulen en Elly Singer (2012/2017). *Pedagogisch Kader Diversiteit in Kindercentra 0-13 jaar*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Waarschijnlijk vind je zelf ook wel dat jouw werk ertoe doet.

En vind je dit allemaal mooi klinken.

Maar hoe doe je dat nu, ‘inzetten op ontmoeting’?

Op veel plekken gebeurt dit al. Ouders en kinderen worden bij binnenkomst hartelijk verwelkomd. In sommige initiatieven krijgen ouders een kop koffie aangeboden en kunnen ze even ‘blijven hangen’. Gezinnen raken spontaan met elkaar aan de praat bij het brengen of halen van hun kind, of tijdens het wachten bij de dokter.

Toch fronsen velen hun wenkbrauwen bij de gedachte aan ‘nog meer werk’. Anderen vragen zich af welke (actieve) rol kinderopvang, een Huis van het Kind, een initiatief voor buitenschoolse opvang enzovoort kan spelen in de informele netwerken tussen ouders en de banden in en met de buurt.

Veel heeft te maken met welke visie een team op kinderen, gezinnen en de bredere samenleving hanteert, en dus met de vraag: **waarom doen we wat we doen?** Het pedagogisch raamwerk voor de Vlaamse kinderopvang benadrukt dan ook terecht het belang van goed leiderschap dat erin slaagt 'medewerkers te motiveren, samen een gedragen visie te ontwikkelen en die ook in de praktijk om te zetten' (MeMoQ, 2014).

Wie ontmoetingen wil stimuleren, laat dit niet aan het toeval over maar vertrekt van een krachtige visie op waarom hierop inzetten belangrijk is voor kinderen, gezinnen en de brede samenleving. En dit hangt dan weer nauw samen met hoe je naar je eigen (professionele) rol kijkt.

Waarom doe je wat je doet?
Wat is 'jouw gedacht' over ontmoeten?
Wat kan het voor je organisatie betekenen?

